

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Каракашлинская основная общеобразовательная школа»
Ютазинского муниципального района Республики Татарстан

РАССМОТРЕНО
Протокол заседания ШМО учителей
начальных классов
от 31.08.2021г. №1
Руководитель
 Нагимова И.С.
подпись

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора
по учебной работе
 Мугтасимова З.Н.
«31» августа 2021г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета
«ПО РОДНОМУ (ТАТАРСКОМУ) ЯЗЫКУ»

для начального общего образования
уровень образования

Классы: 1-4
Срок освоения программы: 4 года
Период освоения: 2021 -2022 – 2025-2026

Составители: учителя начальных классов, работающих по УМК «Школа России»

Мугтасимова З.Н., Ахметова Э.Ф., Мурасова Г.Р., Нагимова И.С..

2021 г.

ПРИНЯТА на заседании
педагогического совета
протокол № 7 от
«31» августа 2021 г.

Предметның укыту планындагы урыны

Татар теле “Татар теле” белем бирү өлкәсенә карый, гуманитар фәннәр циклына керә.

Программа 1-4 нче сыйныф укучыларына 68 сәгатькә исәпләненп төзелгән; атнага 2 сәгать вакыт бирелә. 2017/2018 уку елында программага үзгәрешләр кертелү сәбәпле, һәр сыйныф өчен сәгатьләр саны кыскартылган (һәр сыйныф өчен атнага 2 сәгать исәбеннән) үрнәк календарь-тематик планнар тәкъдим ителә. Шуны истә тотарга киңәш ителә: программаның эчтәлегә һәм дәресләрнең максаты үзгәрешсез кала.

Бирелгән программа буенча укучыларның әзерлек дәрәжәсенә таләпләр.

1 нче сыйныф укучыларының белем дәрәжәләрендә булачак нәтижәләр

Укучыларның белеменә, эш осталыгына һәм күнекмәләренә таләпләр.

Әзерлек чоры ахырына балалар өйрәнәчәк:

- Элементар образлы күзаллау дәрәжәсендә тел берәмлекләре: сүз, жөмлә, текстны аңлый, шулай ук татар алфавитының басма һәм язма хәрефләр системасын атый һәм формалары буенча аера белергә;
- Рәсем, график модель яки тиешле фишкалар кулланып, беренчедән, дөрестә тудырылган тел ситуацияләре буенча 2 — 4 сүздән торган жөмлэләр һәм 3 — 4 жөмлэдән торган хикәя төзи; икенчедән, парта артында дөрес утыра һәм язма әсбаплардан дөрес файдалана, алгоритм буенча яки тактлап язма хәрефләрнең барлык элементларын да дөрес яза белергә тиешләр.
- Дөрес утыру һәм язу әсбапларын дөрес куллану кагыйдәләре. Дөрес утыру һәм язу әсбапларын дөрес куллану күнекмәләрен камилләштерү.
- Уку дәресләрендә элемент-өлгеләр ярдәмендә басма хәрефләрне төзү күнегүләре. Балалар хәтерендә барлык басма хәрефләрнең күрмә образларын формалаштыру.
- Балалар хәтерендә язма баш һәм юл хәрефләренең төгәл күрмә-хәрәкәтле образларын формалаштыру. Бу хәрефләрне алгоритм һәм тактлап (санап) язу технологиясен камилләштерү.

Әлифбаны (грамотага өйрәтү) бетергәндә укучылар түбәндәгеләрне белергә тиеш:

- укырга – язарга өйрәтү барышында гамәли алынган белемнәрне, эш осталыгын һәм күнекмәләрне гомумиләштерү, системалаштыру;
- сүзләрне ижекләргә бүлү, юлдан юлга күчерү;
- язуга карата төп гигиена кагыйдәләрен үтәү;
- хәрефләрнең график яктан дөрес язылышын, сүздә аларны тоташтыру ысулларын;
- хәрефләрне дөрестоташтырып, ритмлап ижекләр, сүзләр, кечкенә жөмлэләр язу;
- кечкенә текстларны тактадан, дәреслектән дөрес итеп (ижек һәм хәрефләрне төшереп калдырмый, урыннарын алмаштырмый, хәреф формаларын бозмыйча), сүзләп күчереп язу;
- әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрдән төзелгән жөмлэләрне ишетеп язу (диктант);

- э,о,ө,й,е,ю,я хәрефләре, йө,йо кушылмалары булган сүзләрне дөрес язу; кеше исем, фамилияләрен, хайван кушаматларын, жөмлә башындагы сүзләрне баш хәрефтән язу;
- жөмлә ахырында нокта кую;
- билгеле бер темага һәм рәсемнәргә карата жөмлэләр уйлау;
- сюжетлы рәсемнәр, балаларның күзәтүләре буенча укытучы куйган сораулар ярдәмендә телдән кечкенә хәкәяләр төзү.

1 классны тәмамлаганда укучылар белергә тиеш:

- татар телендәге барлык аваз һәм хәрефләрне гамәли танып белергә, аваз белән хәрефнең төп аермасын практик аңлауга ирешергә тиеш;
- сүзләрне авазларга таркату, авазларны сүздәге тәртиптә әйтү;
- сүзык һәм тартык авазларны һәм аларның хәрефләрен аерып таний белү;
- калын һәм нечкә сузыкларны дөрес әйтү;
- сүзләрне ижекләргә бүлү;
- жөмлэләрне сүзләргә таркату;
- баш һәм юл хәрефләрен, аларны тоташтыручы сызыкларны һәм сүзләрне ачык итеп, бозмыйча язу;
- басма, язма хәрефләр белән бирелгән сүз һәм жөмлэләрне дөрес күчереп язу;
- әйтелеш белән язылышы туры килгән сүзләрне, шундый сүзләрдән төзелгән 3-5 сүзле жөмлэләрне ишетеп дөрес язу;
- жөмләнең беренче сүзен баш хәреф белән башлап, жөмлә беткәч, нокта куеп язу;
- телдән 4-5 жөмләле кечкенә хикәяләр төзү;

Беренче сыйныф укучыларының белеменә, эш осталыгына һәм күнекмәләренә таләпләр.

Төп чор ахырына балалар өйрәнәчәк:

1. Татар теленә авазларының сузык (ачык авыз символы белән бирелгән), ягъни жырлана торган аваз һәм тартык, ягъни жырланмый торган; әйткәндә, сөйләм органнарында киртә ясала / ясалмый торган авазларга бүленүен, сузыкларның калын һәм нечкә булуын, тартыкларның нечкә- калын яңгырашын сузык аваз хәрефләре белдерүен;
 - сүзнең яңгыраш һәм мәгънә бөтенлегенә ия булуын;
 - сүзнең ижекләргә бүленүен, бер ижекнең көчлерәк һәм озынрак әйтелүен;
 - сөйләм авазлары язуда шартлы график символлар (түгәрәк, квадрат) яки хәрефләр белән белдерелүен;
 - сүзләр предметларны, аларның билгеләрен, эш-хәрәкәтләрен белдерүләрен, ярдәмче сүзләр сүзләрне, жөмлэләрне үзара бәйләү өчен хезмәт итүләрен, аларның график символларын;
 - әйтмә сөйләмнең текст һәм жөмлэләргә бүленүен, аларны график сурәтләп булу мөмкинлеген;
- элемент-сызыклар һәм элемент-өлгеләрнең басма һәм язма хәрефләрнең график системасының структур (төзелеш) берәмлекләре булуын;
- һәр басма һәм язма хәреф формасының тиешле урын-сан мөнәсәбәтендә урнашкан элементлардан торучы аңлай белергә тиеш.
2. Укучылар сүз башыннан башлап, андагы һәр авазны көчлерәк итеп билгели бара, берсен аерып алып аңа характеристика бирә;

- анализ вакытында тартыкларның яңгырау-саңгыраулыгын билгеләү алымнарын куллана;
- сүзне ижекләргә бүлә;
- схемалардан сүзнең аваз язылышын ижекләп һәм орфоэпик дәрәҗә итеп укый;
- схемалардагы һәм «Әлифба» текстларында бирелгән хәреф язуын ижекләп һәм орфоэпик дәрәҗә итеп укый;
- сүзнең аваз формасын шартлы график формадан хәреф формасына һәм киресенчә үзгәртә;
- элемент-шаблоннар нигезендә басма һәм язма хәрефләренә төзи һәм анализлый;
- аерым график биремне үтәү дәвамында дәрәҗә итеп утыра һәм язма әсбаплардан файдалана ала;
- билгелә бер алгоритм буенча хәрәкәт элементлары нигезендә хәрефләр яза;
- ижекләрдә һәм сүзләрдә тоташтыруның өч алымын үти;
- тактлап язганда кул чугы мускуллары киеренкелеген йомшарта;
- күчереп язганда һәм диктант вакытларында жөмлөләрне һәм үз исемнәрен дәрәҗә яза;
- бизәк-бординнар ясап ала белергә тиешләр.

Алгоритм буенча сүзләрдә язма хәрефләренң һәм аларны тоташтыру сызыкларын язу технологиясен ныгыту.

Тактлап язганда кул чугы мускуллары киеренкелеген йомшарту халәте белән чиратлаштыра белү.

Язма һәм басма текстлардан сүз һәм жөмлөләрне күчереп язу, әйтәп яздыра торган текстны язу.

Грамотага өйрәтүнең **әлифбадан соңгы чорында** беренче сыйныф укучылары өйрәнчәк:

1. Туган телнең сөйләм төзелешен аңлай, аваз, ижек, сүз, сүзтөзмә, жөмлә, текст кебек тел берәмлекләрен образлы күзаллай;
- татар алфавиты басма һәм язма хәрефләренң график системасын;
- һәр хәрефнең элемент формаларын;
- дәрәҗә утыру һәм язма әсбапларны куллану кагыйдәләрен белергә тиеш.
2. Һәр укучы үзенең генә хас темпта басма һәм язма текстларны орфоэпик нормаларга туры китереп укый;
- текстның аерым бер өлешләрен сөйлә (2 — 3 жөмлә белән) ;
- укылган текст эчтәлегә буенча бирелгән сорауларга җавап бирә;
- тыңланган текстка исем куша;
3. О, ө хәрефләрен беренче ижектә генә язу;
- әйтмә һәм язма сөйләмне тел берәмлекләренң төзелеше турында беренче сыйныф укучыларында формалашкан күзаллау нигезендә анализлау һәм тиешле символлар белән модельләштерү;
- тыныш билгеләренә игътибар итеп, ижекләп, орфоэпик, бәйләнешләр итеп уку алымнарын куллану;
- хәрефләрен язуда тоташ һәм тиз итеп язу алымнарын тормышка ашыру;
- татар теленең позицион принцибына нигезләнеп, [гъ] [кь] авазларын язуда белдерү турында үзләштергән беләм һәм күнемләрне уку эшчәнлегендә һәм көндәлек тормышта кулланырга өйрәнергә тиешләр
- сүзләрен авазларга таркату; авазларны сүздәгә тәртиптә әйтү; сузык һәм тартык авазларны һәм аларның хәрефләрен аерып танып белү; калын һәм нечкә сузыкларны дәрәҗә әйтү; сузык аваз һәм аларның хәрефләренә карап, калын һәм нечкә әйтелгән сүзләрен тану; сүзләрен

ижекләргә бүлү; жөмлэләрне сүзләргә таркату. Баш һәм юл хәрефләрен, аларны оташтыручы сызыкларны һәм сүзләрне ачык итеп, бозмыйча язу. Басма, кулдан язылган хәрефләр белән бирелгән сүз һәм жөмлэләрне дөрес күчереп язу. Өйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрне, шундый сүzlәрдән төзелгән 3-5 сүзле жөмлэләрне ишетеп язу. Жөмләнең беренче сүзен баш хәреф белән башлап, жөмлә беткәч, нокта куеп язу.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- телдән 4-5 жөмләле кечкенә хикәяләр төзү. Сыйныфта телдән жыр, шигъри куплетлар, мазәк, әкият уйлап чыгару.
- төрле методик шартларда: 1) басма яки язма текстны күчереп язганда, 2) хәтер буенча яки 3) укытучы әйтеп яздырган вакытта, үзләштерелгән алгоритмга туры китереп аерым да, жөмлә эчендә дә сүзләрне өзмичә язу күнекмәләрен үзләштерә һәр укучы, шәхси мөмкинчелеген истә тотып, язу темпын арттыра белү кебек эш төрләрен башкара белергә тиеш.
- график хаталарны төзәтү һәм каллиграфик язу сыйфатын камилләштерү эшләре.
- тизләтелгән темпта язу шартларында график грамоталылыкны һәм каллиграфик сыйфатны формалаштыру.

2 нче сыйныф укучыларының белем дәрәжәләрендә булачак нәтижәләр

Укучылар белергә тиеш :

- кушма сүз, парлы сүз; тамыр һәм ясалма сүзләр;
- өйрәнелгән сүз төркемнәрен һәм аларның билгеләрен : исем, фигыль, сыйфат, зат алмашлыклары, алмашлык, кисәкчә, бәйләк;

Укучылар башкара алырга тиешле эшләр:

- -сүзләрне, жөмлэләрне, 35-40 сүзле текстны, хәрефләрен бозмыйча, төшереп калдырмыйча, хәреф өстәмичә, урыннарын алыштырмыйча, аңлаешлы, пөхтә итеп, каллиграфик дөрес язу;
- -сузык һәм тартык авазларны, калын (нечкә) сузыкларны икеләнүсез аеру; өйрәнелгән теориягә таянып, аларга анализ ясау, бирелгән аваз схемасына, характеристика тиешле авазлар, сүзләр сайлау;
- -сүзләрне ижекләргә бүлү һәм, ижекләп, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләренең катгый булмавын аңлау (аларның вариантларын белү);
- -сүздә шул хәрефләрнең эшен, вазыйфасын аңлату;
- -өйрәнелгән сүзләрдә калын(нечкә) тартыкларны сузык аваз хәрефләре яки ь, ъ белән күрсәтү;
- -кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга атамаларын, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу;
- -е, в, г, й, к, н, ң, о, ө, х, һ, э, ю, я хәрефләре, ый, йо, йө кушылмалары булган сүзләрне дөрес язу;
- -янәшә килгән бертөрле ике тартык аваз хәрефләре булган әллә, кәккүк, Габбас кебек сүзләрне, нечкә (калын) аеру билгесе келгән гади, программада булган сүзләрне дөрес язу һәм юлдан-юлга күчерү;
- -сүзгә фонетик анализ ясау: ижекләргә бүлү, авазларны сүздәге тәртиптә ачык, дөрес итеп әйтеп, хәрефләрен атап чыгу, сузык (тартык) авазларны билгеләү, сузыкларның калын(нечкә) төрләрен аеру;
- -үзгә язганны бирелгән үрнәк белән чагыштырып төзәтү;

- -сүзлэргә дөрес сорау кую һәм шуның нигезендә предметны, предметның эш һәм хәрәкәтен, билгесен белдергән сүзләрне таба белү, кем? нәрсә? сорауларына җавап биргән сүзләрне аера белү;
- -жөмләнең баш кисәкләрен табу, жөмләдәге сүзләр бәйләнешен билгеләү; жөмлә башындагы сүзне баш хәреф белән язу, әйтелү максатына карап, жөмлә ахырында нокта, сорау билгеләрен куеп яза белү;
- -уку, уеннар, көндәлек тормыш, жәнлекләр, кош-кортлар турындагы темаларга 4-5 жөмләдән торган бәйләнешле текст төзеп сөйләү һәм язу;

-сүзлекләрдәге сүзләрнең әйтелешен, кулланышын, язылышын истә калдыру: аваз, авыз, авыл, бәрәңге, бияләй, борын, вакыт, гомер, гыйнвар, дөрес, дүшәмбе, елга, җавап, жиңел, жомга, жөмлә, жылы, йөрәк, караңгы, көнъяк, кыңгырау, маңгай, Мәскәү, муен, онык, оя, пәнжешәмбе, савыт, сәгать, сәлам, сеңел, сишәмбе, тавык, тавыш, тәмле, төньяк, уен, уңыш, хайван, хөрмәт, һава, һаман, чаңгы, чәршәмбе, чия, шәһәр, шуа, эссе, юан, якшәмбе.

Шәхси, метапредметлы һәм предметлы нәтижәләр

Шәхси нәтижәләр:

- туган илгә карата шәхси караш булдыру;
- чын кеше сыйфатлары булдыру;
- мөстәкыйльлек һәм җаваплылык үстерү;
- этик хисләр, мөлаемлылык үстерү;
- рухи-әхлакый идеалларына китерү.
- олылар белән хезмәттәшлек;
- аралашу культурасы күнекмәләре .

Метапредметлы нәтижәләр:

- аң -белем үстерү;
- проблемаларны мөстәкыйль рәвештә таба алу;
- эзләнү юлларын һәм нәтижәләрен ачыклау;
- логик фикерләү:чагыштыру, синтез, анализ ясый белү;
- конфликтлы ситуацияләрдән чыгу юлын табу;
- укучыларның образлы, логик фикерләвен үстерү;

Предметлы нәтижәләр:

- Россиядә күп милләт халыкларының төшенчәсен бирү;
- татар теленең төп төшенчәләр буенча башлангыч белем (фонетик, лексик, грамматик);

- татарча югары сөйләм культурасы формалаштыру;
- туган телнең орфоэпик, лексик, грамматик төшенчэләре;
- сүз турында башлангыч төшенчэләр формалаштыру;
- уку, язу гамәлләре формалаштыру;
- сүзгә фонетик анализ ясый белү.

Универсаль уку гамәлләре формалаштыру:

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- дәреслектә ориентлаша белү;
- шартлы билгеләрнең телен белү;
- рәсем һәм схемалар нигезендә биремнәр үтәү;
- төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру;
- материалъ объектлар кулланып биремнәр үтәү;
- дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәрендәге мәгълүматлар белән эшли белү;

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

- кагыйдәләрен, күрсәтмәләрен истә тотып гамәлләр кылу;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамлау;
- үз эшчәнлегенә контрольгә алу, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү;
- тормыш тәҗрибәсен куллану;
- эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәжәсен билгеләү.

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре:

- дәреслек геройларына, күршенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларын/уңышсызлыкларын турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләренә бәяләү;
- үз эшчәнлегенә нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую)

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

- тормыш тәҗрибәсен куллану;
- күршенә белән хезмәттәшлек итү.

3 нче сыйныф укучыларының белем дәрәжәләрендә булачак нәтижәләр

. Белем алуның планлаштырылган нәтижәләргә түбәндәге төгәл билгеләнгән төп таләпләр куелды:

- **шәхси нәтижәләр** (баланың шәхси сыйфатлары, белем алуга әзерлегә һәм белем дәрәжәсен , танып белүен үстерүгә сәләтле булуы);
- **предметара нәтижәләр** (баланың белем алуга сәләтен һәм алган белемнәрен практикада куллана белү осталыгын булдыручы универсаль уку гамәлләре);
- **предмет нәтижәләре** (уку предметын өйрәнү барышында яңа белемнәр алуда, аларны куллануда укучылар тарафыннан үзләштергән тәҗрибә)

Татар теледәресләрендә укучы шәхесен үстерүдә нәтижәләргә ирешү өчен тәп педагогик мәсьәлә булып балаларда **универсаль уку гамәлләрен** (УУГ) формалаштыру тора. Универсаль уку гамәлләрен өйрәнү укучыларга яңа белемнәргә җитешкән үзләштерергә, танып белүнең төрле өлкәсендә ориентлашырга, белем алуга теләк тудыруга мөмкинлек бирә.

Федераль дәүләт стандартлары түбәндә чагылдырылган планлаштырылган нәтижәләргә ирешүгә ориентлаша.

Шәхси нәтижәләр:

- 1) Туган республикага, туган илгә, халкына, ил тарихына карата гражданлык нигезләре, үз милләтен ярату, татар булуы белән горурлану хисләре формалаштыру;
- 2) табигать, халык, культура, дин төрлеләгән берләштергән дөньяга социаль караш формалаштыру;
- 3) башка халыкларның культурасына, тарихына хөрмәтле караш, башкалар фикеренә карата түземлелек формалаштыру;
- 4) укучының тоткан урынын, укучы ролен кабул итү, укуга карата кызыксыну уяту, укуның шәхсән мәгънәсен аңлауны формалаштыру;
- 5) әхлакый нормаларны кузаллауга нигезләнеп, укучының үз эшләгән эшләре өчен шәхси җаваплылыгын, мөстәкыйльлеген үстерү;
- 6) эстетик ихтыяж һәм хис формалаштыру;
- 7) башкалар хисен аңлау, кайгырта белү, шәфкатьлелек, мәрхәмәтлелек, әхлакый хисләрен үстерү;
- 8) балаларның дуслары, олылар белән хезмәттәшлек итү күнекмәләрен формалаштыру, конфликтлы ситуацияләргә булдырмау һәм алардан чыгу юлларын таба белүләрен үстерү;
- 9) куркынычсыз һәм сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру, төрле тормыш ситуацияләренә һәм әдәби әсәрләрдәге геройларның гамәлләренә кешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;
- 10) ижади хезмәткә, эшнен нәтижәсенә мотивация булдыру, материал һәм рухи байлыкларга сак караш формалаштыру.

Предметара нәтижәләр укучылар тарафыннан үзләштерелгән регулятив, танып белү, коммуникатив универсаль уку гамәлләрен чагылдыралар.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

- 1) эшчәнлек өчен эш урынын әзерләү;
- 2) укытучы ярдәме белән уку проблемасын табу һәм формалаштыру;

- 3) укытучы ярдәме белән эшне планлаштырырга өйрәнү;
- 4) укытучы ярдәмендә эшнең дәрәсләгән тикшерү;
- 5) эш барышында гади генә эш кораллары белән эш итә белү (линейка, карандаш, бетергеч...) һәм өстәмә чаралар (информацион һәм коммуникацион технологияләр, белешмә әдәбият һ.б.) куллана белү;
- 6) эш сыйфатына бәя бирә белү;
- 7) уңышсызлыкларның сәбәбен аңлай һәм ул ситуациядән чыгу юлларын таба белү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- 1) дәрәсләк белән эш итә белү;
- 2) хәрәфләрне танып, текстны (хикәя, шигырь, әкиятне) сәнгатьле итеп уку;
- 3) этнокультура өлкәсенә караган сүзләр булган текстны, сүзләр кулланып, аңлап уку;
- 4) текстта очраган таныш сүзләргә таянып, яңа сүзләрнең мәгънәсенә төшенү;
- 5) текстны сәнгатьле итеп укыгач, сорауларга җавап бирү;
- 6) укытучының сорауларына җавап бирә, тиешле мәгълүматны таба белү;
- 7) предметларны чагыштыра, охшаш һәм аермалы якларын билгели белү;
- 8) укылган яки тыңланган зур булмаган текстның эчтәлеген кыскартып яки, тулыландырып сөйли белү;
- 9) уку мәсьәләсен чишүдә нинди информация кирәген мөстәкыйль ачыклау;
- 10) уку мәсьәләсен чишүгә кирәкле булган сүзләрне, белешмә материалларны, энциклопедияләрне, электрон дискларны, Интернетны мөстәкыйль таба белү;
- 11) уку барышында анализ (таркату) һәм синтез (берләштерү) гамәлләрен башкара белү;
- 12) фикерләүнең логик чылбырын төзи белү;
- 13) алынган мәгълүматны таблицалар, схемалар, конспект ярдәмендә күрсәтә белү;
- 14) текст эчтәлегенә буенча гади план төзи белү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

- 1) дәрәстә һәм төрле ситуацияләрдә диалогта катнаша белү;
- 2) үз фикерләрен телдән, яки язмача җиткерә белү;
- 3) укытучының, классташларның сорауларына җавап бирү;
- 4) сөйләм этикеты нормаларын үтәү: исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт белдерә белү;
- 5) башкаларның сөйләмен тыңлай һәм аңлай белү;
- 6) текстны укыганнан соң «автор белән диалог» алып бару (әсәрдә автор әйтәргә теләгәнне таба белү).

Предмет нәтижеләрен чагылдыра:

- 1) уку предметының эчтәлеген, максаты;
- 2) дәрәсләктәге шәхси, регулятив, танып белүгә, коммуникатив, предмет нәтижеләренә юнәлтелгән продуктив биремнәр.

4 нче сыйныф укучыларының белем дәрәжәләрендә булачак нәтижәләр Укучыларның белем һәм күнекмәләренә төп таләпләр

Укучылар белергә тиеш:

- сүзнең мәгънәле кисәкләре: тамыр һәм кушымча, ясагыч кушымча, төрләндергеч кушымча;
- сүз төркемнәре: исем, сыйфат, фигыль, кисәкчә, бәйлек, рәвеш.
- жөмләнең баш кисәкләре: ия һәм хәбәр, жөмләнең иярчен кисәкләре

Укучылар башкара алырга тиеш:

- үтелгән орфограммалар (калын һәм нечкә сузыклар, яңгырау һәм саңгырау тартыклар, парсыз тартыклар, нечкәлек һәм аеру билгеләре, кушма һәм парлы сүзләр, тамырда авазлар чиратлашуы, кисәкчәләр) керткән 75-80 сүзле текстны, жөмлә ахырында тиешле тыныш билгеләрен куеп, тиндәш кисәкләр янында тиешле тыныш билгеләрен дөрес куеп диктант итеп язу.
- текстларны грамоталы һәм каллиграфик дөрес күчереп язу.
- сүзләрне төзөлешен ягыннан тикшерү(тамыр һәм кушымчаларны аеру, кушымчаларның төрөн билгеләү, тамыр, ясалма, кушма һәм парлы сүзләрне аерып күрсәтү).
- сүз төркемнәрен һәм аларның грамматик билгеләрен тану, аеру (исемнең санын, килешен, фигыльнең затын, заманын);
- берлек сандагы исемнәрне килеш белән төрләндерү
- фигыльне заман формаларына куя белү.
- текстта синонимнарны һәм антонимнарны танып, сөйләмдә куллана белү.
- сораулар ярдәмендә жөмләдә сүзләрнең бәйләнешен билгеләү, сүзтөзмәләрне аеру; сүзтөзмәдәге ияртүче һәм иярүче сүзләрне аеру.
- жөмлә тикшерү (төрөн билгеләү, баш һәм иярчен кисәкләрне аера белү)
- бергәләп төзөгән план буенча 90-95 сүзле изложение язу.
- текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү.
- текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү, кызыл юлны саклау.
- текстның мәгънәле кисәкләре, жөмләләр арасында бәйләнеш булдыру.
- темасыннан яки төп фикереннән чыгып, текстка исем кую.
- хикәяләр, тасвирлау һәм фикер йөртү характерындагы текстларны аера белү.
- шәхси тәҗрибәгә, сюжетлы картинага таянып (алдан әзерлек белән), сочинение язу.
- фикер йөртү характерындагы җавап төзеп әйтү.

4 нче сыйныф ахырына универсаль уку гамәлләре формалаштыру программасын үзләштерү буенча планлаштырыла торган нәтижәләр

Башлангыч гомуми белем бирү баскычында татар теле фәнен өйрәнү нәтижәсендә укучыларда белем алу осталыгы нигезе буларак **танып белү, коммуникатив, регулятив һәм шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре формалашчак.**

Танып белү универсаль уку гамәлләре

Укучылар өйрәнәчәк:

- мөһим бәйләнешләрне аерып чыгару нигезендә кагыйдә формалаштырырга;
- күнегүләрне мөстәкыйл эшләү алымнарын үзләштерергә;
- тәкъдим ителгән план буенча телдән аңлатырга;
- материал объект, таблица, рәсем, схемалар, сүзлекләр кулланырга;
- бирелгән алгоритм буенча күнегүләр башкарырга;
- фикерләүдә логик чылбыр төзәргә;
- уку мәсьәләләрен модельләштерүдә билгеләр (символлар) кулланырга.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- интернетны кулланып, мәгълүмат эзләргә;
- мөстәкыйль рәвештә нигезләмә һәм критерийлар сайлап, чагыштыру, серияция һәм классификация башкарырга;
- сәбәпле-нәтижәле мөнәсәбәтләр урнаштыруны үз эченә алган логик хикәяләү төзәргә.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

Укучылар өйрәнәчәк:

- партадаш күрше белән яисә төркемдә хезмәттәшлек итәргә;
- нинди дә булса предмет яисә объектка төрле карашлар булу мөмкинлеген аңларга;
- килешергә һәм уртақ эшчәнлектә гомуми чишелешкә килергә;
- сораулар формалаштырырга.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- сораулар ярдәмендә партнердан өстәмә мәгълүмат алырга;
- монолог төзәргә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре

Укучылар өйрәнәчәк:

- таблица буенча кагыйдәнең дөреслеген тикшерергә;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башларга һәм тәмамларга;
- кагыйдә, инструкцияләрне истә тотарга һәм шуларга ияреп гамәлләр кылырга;
- максатка кагылышсыз гамәлләрдән тыелырга;
- сәбәпле-нәтижәле бәйләнешләр урнаштырырга.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- партадаш күршенең белән хезмәттәшлектә яңа уку мәсьәләләрен куярга;

- уку эшчәнлегенң үзең өчен әһәмиятен, мәгънәсен һәм сарыф ителгән вакытны, көчне бәяләргә;
- ирешеләчәк нәтижәне алдан фаразларга;
- яңа уку мәсьәләсен чишүгә керешкәнче үз мөмкинлекләренңе мөстәкыйль бәяләргә.

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре

Укучыларда формалашчак:

- татар теле фәненә танып белү кызыксынуы;
- дәрәслек геройларына һәм партадаш күршенә ярдәм итү инициативасы;
- үз уңышларын/уңышсызлыкларыңның сәбәпләре турында фикер йөртү;
- нормалардан тайпылышны күрү;

Туган тел (татар теле) фәненнән көтелгән предмет нәтижәләре Укучы белергә тиеш.

БҮЛЕК	1	2	3	4
Фонетика һәм орфоэпия. Графика	Аваз һәм хәрефләрне аера; татар телендәге авазларга характеристика бирәбелә; сузык авазларның калын һәм нечкә, тартык авазларның яңгырау һәм саңгырау булуын белә; баш һәм юлхәрефләрнең язылышын үзләштерә; аерым хәрефләрне, аларның кушылмаларын, ижекләрне, сүзләрне, жөмлеләрне графика, каллиграфия, гигиена кагыйдәләре таләп иткәнчә яза; әйтелеш язылышына туры	Татар алфавитын, андагы хәрефләрнең урнашу тәртибен белә, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру һәм кирәкле мәгълүматны эзләп табу өчен, алфавиттан файдаланырга өйрәнә.	Аваз һәм хәрефләрне аера; ана теленң авазларын һәм хәрефләрне, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлай, авазларга характеристика бирергә өйрәнә; хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны кулланырга өйрәнә.	-аваз һәм хәрефләрне аера; - ана теленң авазларын һәм хәрефләрне, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлай, авазларга характеристика бирә ала; -хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны куллана ала

	килгән сүзләрне ишетеп яза; хәрефләрне алфавит тәртибендә дәрәс итеп әйтә.			
Сүз. Сүз төзелеше һәм ясалышы	Сүзнең мәгънәгә ия булуы өчен авазларның билгеле тәртиптә урнашуын аңлай; сүзләрне авазларга тарката, авазларны сүздәгә тәртиптә әйтә белә.	Сүзләрнең тамырын билгели; төрле сүз төркемнәрен ясаучы кушымчаларны таба һәм күрсәтә; тамырдаш сүзләрне сүз формаларынан аера белә	Кушымчаларның төрләрен (сүз ясагыч һәм сүз төрләндергеч кушымчалар), сүз формаларын һәм яңа сүзләр, аларның ясалышын чагыштырырга өйрәнә.	-тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларын аерырга; сүзнең тамыр һәм кушымчаларын (аффиксларын) табарга өйрәнә
Морфология	Предметны, аның эшен, хәрәкәтен, төрле билгеләрен атаган сүзләрне аера белә.	Предметны, билгене, эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләрне, сорауларын үзләштерә.	Исемнәрнең сан, килеш тартым белән төрләнеше; н; сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен; фигыльнең лексик-семантик үзенчәлекләрен өйрәнә.	-исемнәрнең сан, килеш һәм тартым белән төрләнеше; н; сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен; -фигыльнең лексик-семантик үзенчәлекләрен өйрәнә.
Орфография һәм пунктуация	Сүзләрне юлдан-юлга күчәрә белә; жөмләдәгә сүзләрне аерып яза белә; жөмлә башында һәм ялгызлык исемнәрдә башхәреф яза белә; тактадан һәм китаптан текстны дәрәс итеп күчәрәп яза белә; дәрәс язу кагыйдәләрен өйрәнелгән күләмдә куллана белә; өйрәнелгән дәрәс язу	Сүзнең дәрәс язылышын орфографик сүзлектән карап билгели; 8-13 сүзле текстны хатасыз итеп күчәрәп яза; үзә язган яки бирелгән тексттагы орфографик һәм пунктуацион хаталарны таба һәм төзәтә. Өйрәнелгән дәрәс язу кагыйдәләренә туры килгән 20-25 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда яза.	Дәрәс язылыш кагыйдәләрен өйрәнелгән күләмдә кулланырга; сүзләрнең дәрәс язылышын орфографик сүзлек буенча ачыкларга; 60–65 сүзле текстны дәрәс итеп күчәрәп язарга; өйрәнелгән дәрәс язу кагыйдәләренә туры килгән 55-60 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга; үзә төзегән һәм тәкъдим ителгән текстны	-дәрәс язылыш кагыйдәләрен өйрәнелгән күләмдә кулланырга; -сүзләрнең дәрәс язылышын орфографик сүзлек буенча ачыкларга; -80–90 сүзле текстны дәрәс итеп күчәрәп язарга; -өйрәнелгән дәрәс язу кагыйдәләренә туры килгән 70–80 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга; -үзә төзегән һәм

	кагыйдэлэрэнэ туры килгэн 10-15 сүзле текстны укытучы эйтеп торганда яза белә.		тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә өйрәнә.	тәкъдим ителгән текстны тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә өйрәнә.
Синтаксис	Жөмлә һәм текстны, сүзтезмә һәм сүзләрне аера белә; тексттан жөмлэләрне аерып ала белә; жөмлэләрнең схемасын, схемаларга туры килгән жөмлэләрне аера белә; сүзләрдән жөмлэләр төзи белә; схемалар, рәсемнәр буенча жөмлэләр төзи белә; жөмлә башында баш хәреф, жөмлә ахырында нокта куя белә.	Жөмлә, жөмлэләрнең әйтү максаты буенча төрләр (хикәя, боеру, тойгылы, сорау) билгели; жөмлэдәге тойгылы һәм тойгысыз интонацияне аера; жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрне таба белә.	Жөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга; сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм жөмлэләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга; жөмләнең әйтү максаты буенча төрөн аерырга; жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрне билгеләргә; тиндәш кисәкле һәм тойгылы жөмлэләрне интонациясе буенча билгеләргә өйрәнә.	-жөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга; -сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм жөмлэләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга; -жөмләнең әйтү максаты буенча төрөн аерырга; -жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрне билгеләргә; -тиндәш кисәкле һәм тойгылы жөмлэләрне интонациясе буенча билгеләргә өйрәнә.
Бәйләнешле сөйләм	Аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайлый белә; көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбеформаларын дөрес куллана белә; тәкъдим ителгәннәр арасыннан текстка исем сайлый белә; бирелгән жөмлэләрдән текст төзи белә; сорауларны тыңлый,	Бәйләнешле сөйләмдә жөмлэләрнең үзара бәйләнешен күрә, бер темага берләштерелмәгән аерым жөмлэләрне текст белән чагыштыра, текстның темасын билгели белә. Текстагы кисәкләргә бүлү. Зур булмаган текстларга һәм текст кисәкләренә исем куя. Укыган әсәрнең эчтәлеген	Аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга; көндәлек аралашуга бәйлетатарча сөйләм әдәбеформаларын дөрес кулланырга; аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә; текстка исем берергә;	-аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга; -көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбеформаларын дөрес кулланырга; -аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә; -текстка исем берергә; -

	аңлай, дөрес жавап бирә белә.	сөйли.	укылган яки тыңлаган текстның планын төзөргә; бирелгән тема буенча текстлар язарга өйрәнә.	укылган яки тыңлаган текстның планын төзөргә; - аерым аралашу ситуацияләренә туры китереп, хат яки тәбрикләү хаты кебек кечкенә текстлар язарга өйрәнә.
--	-------------------------------	--------	--	---

УКУЧЫГА ҮЗЛӘШТЕРҮ МӨМКИНЛЕГЕ БИРЕЛӘ

БҮЛЕК	1	2	3	4
Фонетика һәм орфоэпия. Графика	Сүзлектән карап, сүзнең язылышын ачыкларга; аваз һәм хәрәф саны туры килмәү очракларын билгеләргә	Сүзлектән карап, сүзнең язылышын ачыклай; сүзләргә фонетик-график (аваз-хәрәф) анализы ясый, дәрәслектәгә үрнәк буенча сүзләргә мөстәкыйль рәвештә тикшерә һәм аның дәрәслеген дәлилли белергә; дәрәслектә бирелгән материал күләмендә укучы үзенең һәм әңгәмәдәше сөйләмендә татар әдәби теле	Дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча сүзгә мөстәкыйль рәвештә фонетик-график (аваз-хәрәф) анализ ясый, сүзгә ясалган фонетик-график анализның дәрәслеген бәяли; сүзгә басым куйганда яки сүзнең дөрес әйтелешендә икеләнү туган очракта, дәрәслектәгә сүзлек буенча мөстәкыйль рәвештә жавап таба, яки укытучысына һәм әти-әнисенә мөрәҗәгать итә белә.	Укучыга дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча сүзгә мөстәкыйль рәвештә фонетик-график (аваз-хәрәф) анализ ясарга өйрәнү, сүзгә ясалган фонетик-график анализның дәрәслеген бәяләү мөмкинлеге бирелә.

		нормаларын саклый белергә.		
Сүз. Сүз төзелеше һәм ясалышы	Сүзнең мәгънәсен тануда сүз басымының әһәмиятен аңларга.	Дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен тикшерүне һәм аның дәрәслеген бәяләүне белергә.	Укучы дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен тикшерү һәм аның дәрәслеген бәяләү мөмкинлеге ала.	Укучы дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен тикшерү һәм аның дәрәслеген бәяләү мөмкинлеге ала. Мәгънәле кисәкләрнең чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен дәрәслектә бирелгән күләмдә тикшерә (тартымын, булса, ясагыч кушымчаларын, нигезен билгели); сүзнең дәрәс тикше релүен бәяли белә.
Морфология	Тәкъдим ителгән тексттан өйрәнелгән сүз төркемнәрен табарга.	Зат алмашлыклары, кайбер рәвешләр, бәйләкләр турында мәгълүмат ала белергә;	Укучы дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча исемгә, сыйфатка, фигыльгә морфологик анализ ясый һәм аның дәрәслеген бәяләү, тексттан алмашлык, рәвеш, бәйлек сүзләр, кисәкчә, теркәгечләрне, фигыльләрдәге юклык кушымчаларын (-ма / -мә) табу мөмкинлеге ала.	Өйрәнелгән сүз төркемнәренә дәрәслектә бирелгән материал күләмдә морфологик анализ ясый, аның дәрәслеген бәяли;
Орфография һәм	Орфографик хата	Орфограммага туры	Орфографик хата ясау	Укучы орфографик хата ясау

пунктуация	жибәрү ихтималы булган урынны ачыкларга; э,о,ө,й,е,ю,я, к,г хәрефләре, йө,йо кушылмалары булган сүзләргә дәрәс язарга;сүзләргә орфозпик укыганда, әйтәлешә һәм язылышы туры килмәү очракларын билгеләргә	килгән мисалларны сайлай; текст төзегәндә, орфографик һәм пунктуацион хаталар жибәрмәслек итеп яза ала белергә.	мөмкинлегә булган очракларны аңлау, аерым орфограммаларга мисаллар сайлау, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртү, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенү һәм алдагы язма эшләрдә хата жибәрмәү юлларын ачыклау мөмкинлегә ала	мөмкинлегә булган очракларны аңлау, аерым орфограммаларга мисаллар сайлау, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртү, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенү һәм алдагы язма эшләрдә хата жибәрмәү юлларын ачыклау мөмкинлегә ала.
Синтаксис	Укытучы ярдәмендә сүзтезмә һәм жөмлөләрдәгесүзләр арасындагы бәйләнешне табарга; жөмлөләрнең мәгънәви-интонацион үзенчәлекләрен күзәтергә.	Жөмлә, сүзтезмә һәм сүзләргә аера; сораулар ярдәмендәсүзтезмә һәм жөмлөләрдәгесүзләр арасындагы бәйләнешне таба; жөмлөнәң әйтү максаты буенча төрән аера; жөмлөнәң баш кисәкләрен таба белергә.	Укучы жөмлөнәң иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык,хәлләрне аеру,дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади жөмлөгә синтаксик анализ (жөмлә кисәкләре буенча) ясау һәм аны тикшерүнең дәрәслеген бәйли, гади һәм кушма жөмлөләрне бер-берсеннән аера белә.	Укучы жөмлөнәң иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык,хәлләрне аеру,дәрәслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади жөмлөгә синтаксик анализ (жөмлә кисәкләре буенча) ясау һәм аны тикшерүнең дәрәслеген бәйләү, гади һәм кушма жөмлөләрне бер-берсеннән аеру мөмкинлегә ала.
Бәйләнешле сөйләм	Рәсем буенча 2-3 жөмлөдән торган хикәя төзи һәм	Аралашу төрәнә һәм ситуациясенә бәйлә сөйләмне куллана һәм	Тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзү, бирелгән	Укучы тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзү, бирелгән текстның

	язарга.	үзара бэйли; иптәшләренең сөйләменә игътибар итә, хаталарын төзәтә, бәхәстә катнаша, төрле дәлилләр кулланып, тема буенча фикер алыша белергә тиеш.	текстның эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләү, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрән кулланып, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзи, урыннары алышынган жөмлэләрдән торган текстны тикшерү һәм төзәтү, аның мәгънә бөтенлеген югалган урыннарын таба, хаталы текстларга төзәтмә кертә, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшнен эзлекле алып бара, аны тикшерү һәм бирелгән үрнәк белән чагыштыру мөмкинлеген белә.	эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләү, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрән кулланып, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзү, урыннары алышынган жөмлэләрдән торган текстны тикшерү һәм төзәтү, аның мәгънә бөтенлеген югалган урыннарын табу, хаталы текстларга төзәтмә кертү, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшнен эзлекле алып бару, аны тикшерү һәм бирелгән үрнәк белән чагыштыру, уку бурычларының дөрөсләнгән баянлау, үз текстның, аралашу максаты һәм шартыннан чыгып, чыганақ (беренчел) текст белән чагыштыру, электрон чыганақлардан файдаланганда, тел нормаларының үтәлешен саклау мөмкинлеген ала
--	---------	---	--	--

**Программа эчтәлеге.
1 сыйныф**

Бүлек исеме.	Сәгать - ләр саны	Кыскача эчтәлек.
Грамота га әзерлек чоры	7	Язу гигиенасы кагыйдәләре белән таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү. Кешеләрнең әйтеп һәм язып сөйләшүләрен гомуми күзаллау. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау. График схемалар ярдәмендә сөйләмне — жөмлөләргә, жөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне ижек һәм авазларга таркату.
Әлифба чоры	26	Барлык баш һәм юл хәрефләренең язылышы һәм аларның тоташтыруның төп сызыклары белән таныштыру һәм каллиграфик дәрәҗә язарга өйрәнү. Авазларны сүздә тиешле язма хәрефләр белән күрсәтү. Сүздәге хәрефләргә, аларны тоташтырган сызыкларын өзмичә ритмик язуны(ас-ос) булдыру, дәфтәр юлларына хәрефләргә һәм сүзләргә, тигез ара калдырып, тигез, дәрәҗә урнаштыралар. Башта укытучы белән ижек–аваз анализы ясаганнан соң, тора бара мөстәкыйль рәвештә сүзләр, жөмлөләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәкләрдән сүзләр, жөмлөләр күчереп язу. Үрнәк текст белән чагыштырып карау һәм сүзләргә ижекләп орфографик уку ярдәмендә дәфтәргә язылганнарның дәрәҗәлеген тикшерү. Әйтелеш белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләргә, шундый өч-дүрт сүздән торган жөмлөләргә әйтеп язу.
Әлифба дан соңгы чор	3	Алфавитны дәрәҗә язу, уку. Аерым сүзләр белән жөмлөләр төзеп язу. Текстны дәрәҗә итеп күчереп язу.
Авазлар һәм хәрефләр	6	Сузык һәм тартык авазларны аера белү. Калын һәм нечкә сузыклар, аларны белдерә торган хәрефләргә дәрәҗә язылышын камилләштерү. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуын истә калдыру. Язуда ъ һәм ь хәрефләргә дәрәҗә куллану. Е – ё, ю, я хәрефләргә булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнеше билгеләү. Ижекләргә һәм сүзләргә дәрәҗә уку һәм язуны ныгыту. Сүзләргә ижекләргә бүлү, аларны юлдан юлга күчерүгә камилләштерү. Сүзгә тиешле басым белән укырга өйрәнү. Дәрәҗә язу кагыйдәләргә һәм аларның кулланылышы белән танышу: о, ө хәрефләргә татар сүзләргә беренче ижегендә генә язылуын истә калдыру.
Синтаксис	6	Жөмлә чикләргә таба белү. Жөмлә башындагы сүзгә баш хәреф белән язу, жөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләргә дәрәҗә куюны камилләштерү.
	6	Предметны белдергән сүзләр белән танышу. Аларның мәгънәләргә аңлату, сорауларын әйтү;

Морфологи я		Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр һәм аларның язылышын камилләштерү. Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр белән танышу. Предметның билгесен белдергән сүзләр, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы белән танышу. Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр белән танышу.
Орфографи я	7	Сүздә орфограмманы күрү, аерып алу, дөрес язу, шул орфограммага сүзләр табу. Жөмләнең беренче сүзендә,кеше исемнәрендә, кеше фамилияләрендә,хайван кушаматларында,географик атамаларда баш хәреф язу.
Бәйләнешл е сөйләм үстерү	5	Кечкенә текстларны дөрес итеп (ижек һәм хәрефләрне төшереп калдырмыйча, урыннарын алыштырмыйча), сүзләп күчереп язу. Өйтелеше белән язылышы туры килгән сүzlәрдән төзелгән жөмлэләрне ишетеп язу. Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмакларны хәтер диктаны итеп язарга өйрәнү. Тыңлаганның яки укыганның эчтәлеген изложение итеп язарга өйрәнү. Үзлекләреннән зур булмаган текстлар (сочинение) ижат итеп язу.
2 нче сыйныф		
Фонетика һәм орфоэпия	24	Аваз белән хәреф арасындагы аерманы аңлау; туган тел авазларына характеристика бирү: калын /нечкә сузыклар; парлы/парсыз, яңгырау/ саңгырау тартыклар; Сүздәге басымлы һәм басымсыз авазларны табу. Сузык һәм тартык авазларга характеристика бирү. Татар теленә генә хас булган авазларны дөрес әйтү. Сүзгә ижекләргә аеру, ижекләр санын билгеләү. Күчереп язганда һәм әйтеп яздырганда өйрәнелгән кагыйдэләрне куллану.
Графика	3	Аваз һәм хәрефләрне аеру: аваз билгесе буларак хәреф. Алфавиттагы хәрефләр тәртибен белү, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру өчен һәм кирәкле мәгълүматны тапканда алфавиттан файдалану.
Сүз	29	Тексттан тамырдаш сүзләрне табу. Тамырдаш сүзләрне аеру һәм тамырын билгеләү. Тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларны аеру. Сүзгә төп өлешен табу. Кем? Нәрсә? сорауларына җавап бирә торган исемнәрне белү. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәрен танып белү. Нинди? Кайсы? сорауларына җавап бирә торган сыйфатларны танып белү. Сөйләмдә сыйфатларны дөрес куллана белү. Нишли? Нишлиләр? Нишләр? Нишләрләр? сорауларына җавап бирә торган фигыльләрне тану һәм сөйләмдә дөрес куллана белү.
Жөмлә	8	Жөмләне сүзләр төркемнән аеру, аның чикләрен билгеләү. Сүзләрдән жөмлэләр төзү. Жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен табу. Жыйнак һәм жәенке жөмлэләр төзү. Жөмләдәге сүзләр бәйләнешен көйләү. Бирелгән сүзләрдән жөмлә төзү. Жөмләдәге барлык сүзтөзмәләрне табу. Жыйнак һәм жәенке жөмлэләрне аеру. Әйтү максаты һәм эмоциональ бизгәге буенча жөмләнең өч төрен билгеләү.
Бәйләнешл е сөйләм	4	Текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү. Текстка исем бирү, текст белән аның исемен туры китерү. Тәкъдим ителгән башлам өлеше һәм терәк сүзләр ярдәмендә рәсем буенча хикәя төзү. Текстның планын төзү һәм аны телдән сөйләгәндә һәм язмага хикәялөгәндә куллану. Текстта мәгънәле кисәкләрне билгеләү. Билгеләнгән темага, төрле сөйләм типларын кулланып, хикәя төзү: тасвирлау, хикәяләү,

		фикерләү; сөйләм этикетының, сөйләм әдәбенң (укучылар һәм өлкәннәр белән аралашканда) төп кагыйдәләрен ныгыту; өйрәнелгән сүзлек байлыгы нигезендә әдәби сөйләмнең төп кагыйдәләрен үзләштерү.
3 нче сыйныф		
1-2 сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау	7	Яңгырау, саңгырау тартыкларны һәм сузык авазларны танып белү; өйрәнгән орфограммаларны табу һәм сүзнең дөрес язылышын аңлату, орфографик сүзлекләр куллану. Сүзләрне ижекләргә бүлү һәм аларның санын билгеләү. Ижекләргә бүлөп, сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Сүзләрне юлдан-юлга күчәргәндә ясалган хаталарны төзәтә белү. Орфографик һәм орфоэпик сүзлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалану.
Лексика. Сүз	5	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрне, сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләрен танып белү; текстларда, үз сөйләмдә күчерелмә мәгънәле сүзләрне куллана белү. Тамырдаш сүзләрне синонимнардан һәм омонимнардан аера белү. Тексттан синоним һәм антонимнарны билгеләү.
Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы	5	Сүзләрне тамыр һәм кушымчаларга аеру. Тамырдаш сүзләрне билгели алу. Сүз ясалыш ысулларын танып белү.
Морфология Исем	9	Исем, сыйфат, алмашлык, фигыль сүз төркемнәрен танып белү. Жанлы һәм жансыз, ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне тану; исемнәрне килеш, сан белән төрләндерү, килешләрнең исемнәрен дөрес әйтү.
Фигыль	12	Фигыльләрне заман, зат-сан белән төрләндерү. Хәзерге, үткән, киләчәк заман хикәя фигыльләрне зат-сан белән төрләндерү.
Сыйфат	6	Сыйфатларны танып алу, сыйфат дәрәжәләрен сөйләмдә дөрес куллану.
Алмашлык	3	Зат алмашлыкларын килеш белән төрләндерү. Кушымчаларына карап, зат алмашлыкларының кайсы килешкә каравын билгеләү.
Кисәкчә	1	да, дә, та, тә кисәкчәләрен –да, -дә, -та, -тә урын-вакыт килеше кушымчаларыннан аера белү.
Бәйләкләр	3	Бәйләкләрне исемнәр, алмашлыктар белән төрле килешләрдә куллану.
Синтаксис. Жөмлә	5	Жөмләнең баш(ия, хәбәр), иярчен кисәкләрен билгеләү. Жөмләнең баш кисәкләрен табу.
Сүзтезмә	1	Жөмлә, сүзтезмә, сүзне, сүзтезмәдәге ияртүче, иярүче сүзләрне аера белү.

Сөйләм үстөрү	9	Яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашканда сөйләм этикеты нормаларына ия булу. “Текст”, “абзац”, “текст планы”; текстның башы һәм ахыры төшенчәләрен белү. Бирелгән текстларга план төзү, абзацларны билгеләү, тексттагы жөмлөләрнең бәйләнеше билгеләү.
4 нче сыйныф		
1-3 нче сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	4	Фонетика, морфология һәм синтаксистан үткәннәрне кабатлау һәм тирәнәйтүне күздә тоту. Фонетикадан аваз һәм хәрәф, алар арасындагы аерма, тартык һәм сузык авазлар, аерым авазларның дәрәжә әйтәлешен һәм язылышын өйрәнү. Морфология буенча сүз төзелеше һәм арым сүз төркемнәре искә төшерү. Синтаксистан жөмлө һәм аның төрләре искә төшерү.
Сүз. Телнең сүзлек байлыгы. Сүзнең лексик мәгънәсе.	7	Сүз һәм аның мәгънәсен, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрен, алынма сүзләрен, синоним, антоним, омонимнарны искә төшерү. Бу белемнәрне гамәли сынап карарга өйрәнү. Төрле сүзлекләр белән эшләү күнекмәләрен ныгыту.
Сүз төзелеше	7	Ясалма, кушма, парлы, тизмә сүзләрнең ясалышы һәм язылышы, рус теленнән татар теленә кергән алынма кушма сүзләрнең үзенчәлекләре белән танышу. Сүз төзелешенә анализ ясарга өйрәнү.
Сүз төркемнәре Исем	6	Исемнең мәгънәсе, сораулары, формалары, ясалышы, жөмлөдәге урыны турында кабатлау. Исемнәрнең хәбәр булып килүләрен күзәтү. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр, берлек һәм күплек сандыгы исемнәр турында белемнәрен тирәнәйтү. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше тирәнтен өйрәнү. Калын һәм нечкә төрләнеше белән танышу. Сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә кушымча ялгарга өйрәнү. Килеш кушымчаларының дәрәжә язылышы белән танышу. Баш килеш формасында исемнәрнең жөмлөдә ия, хәбәр, иярчен кисәк була алуларына төшенү. Төшем килешенең мәгънәсе, жөмлөдәге функциясе белән танышу.
Фигыль	8	Хикәя фигыльнең билгеле үткән заман, нәтиҗәле үткән заман формалары, киләчәк заман формалары: билгесез киләчәк заман, билгеле киләчәк заман турында яңа мәгълүмат алу. Боерык фигыльнең мәгънәсе, зат-сан белән төрләнеше, боерык фигыльне куллану, дәрәжә язучылыгы турында белем алу. Фигыльнең жөмлөдә хәбәр булып килүе, антоним һәм синоним фигыльләр турында мәгълүмат алу. Фигыльгә морфологик анализ ясау.
Сыйфат	5	Сыйфат, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә куллану. Сыйфатның сорауларын ныгыту. Сыйфатның төс, тәм, форма, күләм, характер һ.б. билгеләрне белдерүе белән танышу. Сыйфат дәрәжәләре белән танышу. Кайбер

		сыйфатларны гына дәрәжәгә куеп була. Жөмләдә сыйфат исемне ачыклап килә һәм күбесенчә аергыч була. Сыйфатның исемгә бәйләнеп килүе. Сыйфатның жөмләдәгә функциясе(аергыч, хәбәр), синоним һәм антоним сыйфатларны өйрәнү. Сыйфатка морфологик анализ ясау.
Алмашлык	4	Алмашлык турында гомуми төшенчә бирү. Алмашлыкларның жөмләдәгә ролен өйрәнү. Зат алмашлыклары, аларның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. I, II, III зат алмашлыклары, аларның берлек һәм күплек сан формалары, килеш белән төрләнеше өйрәнү. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше, дәрәҗә язылышын кабатлау һәм сорау алмашлыклары турында яңа мәгълүмат алу. Килеш сорауларының сорау алмашлыкларына керүен белү. Сорау алмашлыкларына тагын <i>нинди, кайсы, ничек, ник, нигә, ничәнче</i> кебек сүзләр керүе белән танышу.
Сан	4	Предметның исәбен, микъдарын белдерә торган сүз төркеме белән танышу. Санның исем белән кулланылганда төрләнмәвен төшенү. Жөмләдә аергыч, хәбәр һәм исемнән башка кулланылганда, жөмләнең бүтән кисәкләре дә була алуын аңлау. Санның билгеләмәсе(мәгънәсе, сораулары) белән танышу. Санның исемне ачыклап килүе, сан белән ачыкланып килгән исемнең саналмыш булуы, кайбер сан төркемчәләре(микъдар саннары, тәртип саннары) турында беренче мәгълүмат алу.
Рәвеш	3	Рәвешнең ничек?, кайчан? Кая? Кайда? Никадәр? Күпме? Кебек сорауларга җавап булып килүе, эш яки хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә торган сүз төркеме булуын аңлау. Мөстәкыйль сүз төркеме, лексик-грамматик яктан эш-хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерүен, морфологик яктан – төрләнмәвен, кайбер рәвешләрнең артыклык яисә чагыштыру дәрәжәсендә килә алуларын аңлау. Синтаксик яктан- жөмләдә фигыльне, сыйфатны һәм рәвешне дә ачыклап килүен, төп синтаксик функциясе- хәл икәнлегенә төшенү.
Кисәкчәләр .Бәйләкләр.	4	Кисәкчәләрнең сөйләмдәгә роле-мәгънә, хис төсмерләрен, раслау, инкяр итүне белдерүе белән танышу. Аларны сөйләмдә дәрәҗә куллану. Бик күп кисәкчәләрне күп мәгънәле була алуын һәм аларның мәгънә төсмерләре нинди сүзгә иярүләренә, кайсы урында килүләренә, жөмлә төзелешенә, аның интонациясенә карап үзгәрүен аңлау. Бәйләкләр сүзләрне бәйләгәндә, килешкә якын мәгънә белдерүен, үзләреннән алда килгән сүзнең билгеле бер килештә торышын, сорауы белән танышу. Шуңа карап бәйләкләрне өч төркемчәгә аерырга (баш, юнәлеш һәм чыгыш килеше) өйрәнү.
Сүзтезмә	1	Сүзтезмә һәм тезмә сүзләр арасындагы аерманы аңлау, сүзтезмәләрнең барлыкка килү юлларын ачыклау, сүзтезмәдәгә иярүче һәм ияртүче сүз турында белемнәрен тирәнәйтү.
Жөмлә	7	Ия белән хәбәр таба белүне, сорауларын куюны ныгыту.

		Жыйнак һәм жәенке жөмлөләр турында белемнәрне ныгыту. Жыйнак жөмләне тиешле сүзләр өстәп, жәенкеләндерә белү, жәенке жөмлө эченнән баш кисәкләрне аерып алу кебек күнегүләр эшләнелә. Аергыч турында мәгълүмат алу. Жөмләдән иярчен кисәкләрне (аергычны) таба белү. Тиндәш ияле, тиндәш хәбәрле, тиндәш аергычлы жөмлөләр турында мәгълүмат алу. Тиндәш кисәкләр арасында теркәгечләр булганда тыныш билгеләрен куярга өйрәнәләр. Эндәш сүзләр турында мәгълүмат алалар. Составында 2-3 гади жөмлө булган тезмә кушма жөмлөләрне тиндәш кисәкле гади жөмлөләрдән аера һәм тикшерергә өйрәнү. Теркәгечләрне һәм тыныш билгеләрен куюны өйрәнү.
Текст. Бәйләнешл е сөйләм.	8	Текстның темасын, төп фикере, аның өлешләрен билгели белү осталыгын камилләштерәләр. Текстларның төрләре (хикәяләр, тасвирлау, фикир йөртү). Текстларны бер- берсеннән аера һәм төзәргә өйрәнәләр. Текстта сурәтләр чаралары. Текстларның эчтәлеген кыскартып һәм тулысынча сөйләр. Котлау открыткасы, хат, СМС язмага өйрәнү. Сөйләм этикасына караган күнегүләр. Аралашу ситуациясен – аралашу кем белән, кайда, нинди максат белән башкарылуын аңлау. Үз фикереңне әйтү һәм аны дәлилләр. Әңгәмә үткәрүнең төп күнекмәләрен үзләштерү (сүз башлау, әңгәмәгә кушылу, аны давам итү, игътибарны җәлеп итү һ.б.). Уку, көндәлек аралашу шартларында тел әдәбе нормаларын үзләштерү (сәламләү, хушлашу, гафу үтенү, рәхмәтле булу, сорау белән мөрәжәгать итү). Монологик сөйләм төзү күнекмәләрен камилләштерү.

Тематик планлаштыру 1 сыйныф

№	Тема	Сәг. саны
ГРАМОТАГА ӨЙРӘТҮ ПРОГРАММАСЫ – 36 сәг.		
Әзерлек чоры (7 сәг.)		
1.	Язу юлы белән танышу. Жөмлө, сүз схемаларын сызу.	1
2.	Пространствода ориентлашу. Туры сызыклар.	1
3.	Бер яктан ыргаклы туры сызыклар язу.	1
4.	Ике яктан ыргаклы туры сызыклар язу.	1

5.	Өстөн һәм астан элмәкле сызыклар язу. Озын туры сызык, астан элмәкле туры сызыклар һәм аларны тоташтыру	1
6.	Астан ыргаклы таякчык язу. Өстөн ыргаклы таякчык язу.	1
7.	Зур һәм кечкенә озынча түгәрәкләр язу.	1
Әлифба чоры (26 сэг.)		
8.	Юл һәм баш а, А ә, Ә хәрефләрен язу. хәрефләрен язу.	
9	Юл һәм баш ы, Ы хәрефләрен язу.	
10	Юл э хәрефен язу. Баш Э хәрефен язу Юл һәм баш и, И хәрефләрен язу.	1
11	Юл һәм баш у, У хәрефләрен язу. Юл ү хәрефен язу. Баш Ү хәрефен язу	1
12	. Юл һәм баш о, О хәрефләрен язу Юл ө хәрефен язу. Баш Ө хәрефен язу	1
13	Юл һәм баш н, Н хәрефләрен язу. Юл һәм баш л, Л хәрефләрен язу.	1
14	Юл һәм баш м, М хәрефләрен язу. Юл һәм баш р, Р хәрефләрен язу.	1
15	Юл һәм баш й, Й хәрефләрен язу. Юл ң хәрефен язу.	1
16	Юл һәм баш я, Я хәрефләрен язу. Юл һәм баш ю, Ю хәрефләрен язу.	1
17	Юл һәм баш е, Е хәрефләрен язу. Ике аваз белдерүче хәрефләрен кабатлау	1
18	Юл һәм баш д, Д хәрефләрен язу. Юл һәм баш т, Т хәрефләрен язу.	1
19	Юл һәм баш з, З хәрефләрен язу. Юл һәм баш с, С хәрефләрен язу.	1
20	Юл һәм баш г, Г хәрефләрен язу Юл һәм баш к, К хәрефләрен язу.	1
21	Юл һәм баш в, В хәрефләрен язу Юл һәм баш ф, Ф хәрефләрен язу.	1

22	Юл һәм баш б, Б хәрефләрен язу. Юл һәм баш п, П хәрефләрен язу.	1
23	Юл һәм баш ж, Ж хәрефләрен язу. Юл һәм баш ш, Ш хәрефләрен язу.	1
24	Юл һәм баш ж, Ж хәрефләрен язу. Юл һәм баш ч, Ч хәрефләрен язу.	1
25	Юл һәм баш х, Х хәрефләрен язу. Юл һәм баш һ, Һ хәрефләрен язу.	1
26	Х, һ хәрефләре кергән сүзләр язу.	1
27	Юл һәм баш ё, Ё хәрефләрен язу.	1
28	Юл һәм баш щ, Щ хәрефләрен язу.	1
29	Юл һәм баш ц, Ц хәрефләрен язу.	1
30	ь хәрефен язу.	1
31	ъ хәрефен язу	1
32	ь, ъ хәрефләре белән сүзләр язу	1
33	Баш һәм юл хәрефләрен дөрес язу күнегүләре.	1
	Әлифбадан соңгы чор (3 сәгать)	
34	Сузык, тартык аваз хәрефләрен язу.	1
35	Хәрефләр, ижеклар, жөмлэләр язу.	1
36	Басмачадан текстны күчерү.	1
	ТАТАР ТЕЛЕ ПРОГРАММАСЫ – 30 сәг.	
37	Сөйләм. Аралашу әдәбе Телдән һәм язма сөйләм.	1
38	Алфавит	1

39	Жөмлө.Жөмлө ахырында куела торган тыныш билгеләре	1
40	Сүз. Сүз һәм ижек	1
41	Авазлар һәм хәрефләр.Сузык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар.	1
42	Ижек. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү	1
43	Тартык авазлар.	1
44	Э – е хәрефләре.	1
45	Ө – е хәрефләре.	1
46	О – ы хәрефләре.	1
47	Я хәрефе.	1
48	Юхәрефе.	1
49	Е, е хәрефләре.	1
50	Й хәрефе.	1
51	В хәрефе.	1
52	М,н,ң хәрефләре	1
53	Өйрәнгән хәрефләрне кабатлау. Сүзлек диктаны.	1
54	Баш хәрефтән языла торган сүзләр	1
55	Басым	1
56	Яңгырау һәм саңгырау тартыклар	1
57	Өйтелү максаты һәм интонация буенча жөмлө төрләре.	1
58	Үткәннәрне кабатлау.	1
59	Күчереп язу.	1
60	Арадаш аттестация.	1
61-62	Ел бие өйрәнгәннәрне кабатлау. Сүзләрдән сүзтезмә, жөмлөләр төзеп язу	2
63-64	Кабатлау күнегүләр эшләү	2
65	Контроль күчереп язу.	1
66	Йомгаклау.	1

Тематик планлаштыру 2 сыйныф

№	Бүлек. Дәрес темасы	Сәг.с
	<i>Фонетика һәм орфоэпия. 24сәг.</i>	
1	Кереш дәрес. Авазлар һәм хәрефләр.	1
2	Сузык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар.	1
3	О, ы хәрефләре.Басымлы, басымсыз сузыклар	1
4	О, ы хәрефләре кергән сүzlәрнең дәрес язылышы	1
5	Сузык аваз хәрефләрен дәрес язу кагыйдәләре. Ө, е хәрефләре.	1
6	Кереш контроль диктант.	1
7	. Хаталар өстендә эш.Ө, е хәрефләре кергән сүzlәрнең дәрес язылышы .Сузык һәм тартык авазларны аеру.	1
8	Э, е хәрефләре кергән сүzlәрнең дәрес язылышы. Ижек. Сүzlәрне юлдан-юлга күчерү.	1
9	<i>“Сузык авазлар” темасы буенча ирекле диктант</i>	1
10	Хаталар өстендә эш. Тартык авазлар. М,н, ң хәрефләре	1
11	Яңгырау авазларны аеру, аларның парларын билгеләү. В хәрефе. В хәрефе кергән сүzlәрнең дәрес язылышы	1
12	Парлы тартык авазларны билгеләү. К,г хәрефләре. К,г хәрефләре кергән сүzlәрне дәрес уку һәм язу	1
13	Х. Һ хәрефләре. Авазга характеристика бирү. Х. Һ хәрефләре кергән сүzlәрнең дәрес язылышы	1
14	Парсыз тартык авазларны билгеләү. Й хәрефе. Й хәрефе кергән сүzlәрнең дәрес язылышы	1
15	<i>“Тартык авазлар” темасы буенча контроль диктант</i>	1
16	Тартык авазлар темасы буенча хаталар өстендә эш. Е,е хәрефләре, аларның кулланылышы. Е, е хәрефләре кергән сүzlәрне дәрес уку һәм язу	1

17	Я хэрефе , аның кулланылышы. Я хэрефе кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу	1
18	Ю хэрефе , аның кулланылышы .Ю хэрефе кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу	1
19	Яңгырау,саңгырау тартык авазлар	1
20	Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы	1
21	Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе.	1
22	Ь хэрефе -нечкәлек билгесе, аның кулланылышы. Ь хэрефе - аеру билгесе, аның кулланылышы	1
23	Ъ хэрефе - калынлык билгесе, аның кулланылышы. Ъ хэрефе - аеру билгесе, аның кулланылышы	1
24	<i>“Авазлар һәм хәрефләр темасы буенча” контроль күчәрәп язу</i>	1
	<i>Сүз.29 сәг.</i>	
25	“Авазлар һәм хәрефләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Графика. Алфавит	1
26	“Сузык һәм тартык авазлар” темасы буенча кабатлау	1
27	<i>“Сузык һәм тартык авазлар” темасы буенча контроль диктант</i>	1
28	“Сузык һәм тартык авазлар” темасы буенча хаталар өстендә эш. Сүз. Сүзнең яңгыраш һәм мәгънә бердәмлеге.	1
29	Сүзләрне ижекләргә бүлү. Ижек калыплары. Сүзнең тамыры.	1
30	<i>“Баиш хәреф белән языла торган сүзләр” темасы буенча 1 нче яртыеллык административ контроль диктант</i>	1
31	Хаталар өстендә эш. Сүзләрдә тамыр һәм кушымчаны аерып күрсәтү.Йомгаклау.	1
32	“Кышкы уеннар”дигән темага хикәя төзеп язу	1
33	Хаталар өстендә эш. Кушымчалар. Сүз ясагыч кушымча	1

34	“Кушымчалар” темасы буенча искәртмәле диктант	1
35	Хаталар өстендә эш. Сүз төзелешен тикшерү күнегүләре.	1
36	Сүзләрнең лексик мәгънәләре. Сүзгә фонетик анализ элементлары	1
37	Сүзләрнең мәгънә ягыннан төрләрән күзәтү. Предметны белдерә торган сүзләр. Ке м?, нәрсә? сорауларына җавап биргән сүзләр	1
38	“Предметны белдерә торган сүзләр” темасы буенча искәртмәле диктант	1
39	“Предметны белдерә торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф. Исем һәм фамилияләрнең дәрәҗә язылышы	1
40	Ил, шәһәр, авыл, елга, күл исемнәрендә баш хәреф	1
41	“Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф” темасы буенча контроль күчереп язу	1
42	“Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф” темасы буенча хаталар өстендә эш. Хайван кушаматларында баш хәреф	1
43	“Баш хәреф белән языла торган сүзләр” темасы буенча контроль диктант	1
44	“Баш хәреф белән языла торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр	1
45	Нишли? нишлиләр? сорауларына җавап биргән сүзләр	1
46	Баш сүзләр. Жөмләдән эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләрне билгеләү	1
47	“Ял көнендә “ дигән темага хикәя төзеп язу	1
48	Хаталар өстендә эш. Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләрне билгеләү һәм куллану	1
49	“Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр” темасы буенча кабатлау	1
50	“Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр” темасы буенча контроль диктант.	1
51	“Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Нинди? Кайсы? сорауларына җавап бирә торган сүзләр	1

52	Билгене белдерэ торган сүзлэр. Билгене белдерэ торган сүзлэрне билгеләү	1
53	Билгене белдерэ торган сүзлэрне сөйләмдә куллану	1
	Графика 3 сәг.	
54	Билгесе буенча предметны билгеләү Охшаш һәм капма-каршы мәгънәле сүзләр	1
55	Рәсем буенча хикәя төзеп язу	1
56	Хаталар өстендә эш. Билгене белдерэ торган сүзләр темасы буенча кабатлау	1
	Жөмлә. 8сәг.	
57	“Билгене белдерэ торган сүзләр” темасы буенча контроль диктант	1
58	“Билгене белдерэ торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Жөмлә. Сүз һәм жөмләне аеру.	1
59	Тыныч тавыш белән укылган жөмлә. Сорау тавышы белән укылган жөмлә	1
60	Күтәренке тавыш белән укылган жөмлә	1
61	Жөмләнең баш кисәкләре. Баш һәм иярчен кисәкләрнең аермасы.	1
62	“Жөмлә” темасы буенча контроль күчереп язу.	1
63	“Жөмлә” темасы буенча хаталар өстендә эш. Бәйләнешле сөйләм. Аралашу ситуациесе.	1
64	Әйтмә һәм язма сөйләм. Уку, көндәлек аралашу шартларында тел әдәбе нормаларын үзләштерү.	1
	Бәйләнешле сөйләм. 4 сәг.	
65	Текстның төп уе –тема. Башлам, төп өлеш һәм йомгак. Тексттагы жөмлэләрнең мәгънәви бердәмлегә.	1
66	Тексттагы жөмлэләрнең эзлеклелегә. Текст кисәкләренең (өлешләрненең) эзлеклелегә, кызыл юл турында төшенчә. “Сүзләрнең мәгънәләре” темасы буенча кабатлау.	1
67	Арадаш аттестация . Тест.	1
68	Хаталар өстендә эш. Йомгаклау.	1

Тематик планлаштыру 3 сыйныф

Дәрес тәртибе	Тема	Сәг. саны
	I чирек	18
	Орфограмма. 1 – 2 нче сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	7
1.	Орфограмма	1
2.	Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар	1
3.	Ижек. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Ы, ы хәрефләре	1
4.	Я, ю, е хәрефләре. Алфавит	1
5.	Тамыр һәм кушымча. Тамырдаш сүзләр.	1
6.	Кереш контроль диктант.	1
7.	Хаталар эш. Сүз төркемнәре. Жөмлә	1
	Сүз. Телнең сүзлек байлыгы	5
8.	Сүзнең төп (лексик) мәгънәсе. Алынма сүзләр	1
9.	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр	1
10.	Әйтелешә бертөрле, мәгънәләре башка сүзләр, омонимнар	1
11.	Охшаш мәгънәле сүзләр – синонимнар. Капма-каршы мәгънәле сүзләр - антонимнар	1
12.	Тотрыклы сүзтезмәләр.	1
	Сүз төзелеше. Сүз ясалышы	5
13.	Тамыр һәм кушымча. Сүз ясагыч кушымчалар	1
14.	Төрләндергеч кушымчалар	1
15.	Кушма сүзләр	1
16.	Парлы сүзләр	1
17.	Контроль диктант	1
18.	Үткәннәрне кабатлау	1
	II чирек	14
	Исем	9
19.	Сүз төркемнәре. Сүзләрнең төркемнәргә бүленеше. Исем. Мәгънәсе, сораулары, жөмләдәге роле	1
20.	Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр	1

21.	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр	1
22.	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Баш килеш	1
23.	Иялек килеше	1
24.	Юнәлеш килеше	1
25.	Төшем килеше	1
26.	Чыгыш килеше. Урын-вакыт килеше	1
28.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Фигыль	12
29.	Фигыль сүз төркеменең мәгънәсе һәм сораулары.	1
30.	Фигыльнең барлык һәм юклык төрләр. Фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше	1
31.	Фигыль заманнары. Хикәя фигыль	1
32.	Хикәя фигыльнең заман белән төрләнеше. Хәзерге заман хикәя фигыль	1
33.	Контроль диктант	1
	III чирек	20
34.	Үткән заман хикәя фигыль	1
35.	Киләчәк заман хикәя фигыль	1
36.	Киләчәк заман хикәя фигыльнең беренче төре	1
37 – 38.	Киләчәк заман хикәя фигыльнең икенче төре	2
39.	Фигыльләрнең күпмәгънәлелеге	1
40.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Сыйфат	6
41.	Сыйфатлар нәрсәне белдерәләр	1
42.	Сыйфат дәрәжәләре. Гади дәрәжәдәге сыйфатлар	1
43.	Чагыштыру дәрәжәсендәге сыйфатлар	1
44.	Артыклык дәрәжәсендәге сыйфатлар	1
45.	Кимлек дәрәжәсендәге сыйфатлар	1
46.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Алмашлык	3
47.	Алмашлык	1
48.	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше	1
49.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Кисәкчәләр	1

50.	Кисәкчәләр	1
	Бәйләкләр	
51.	Бәйләкләр	1
52.	Контроль диктант	1
53.	Үткәннәрне кабатлау	1
	IV чирек	16
	Жөмлә	
54.	Нәрсә ул жөмлә? Хикәя жөмлә	1
55.	Сорау жөмлә. Өндәү (боеру) жөмлә. Тойгылы жөмлә	1
56.	Жөмлә кисәкләре	1
57.	Жыйнак һәм жәенке жөмләләр	1
58.	Үткәннәрне кабатлау	1
59.	Сүзтезмә	1
	Бәйләнешле сөйләм	
60 - 61.	Текст. Бәйләнешле сөйләм	2
62.	Сөйләм этикасы	1
63.	Тасвирлау һәм хикәяләү текстлары	1
64.	Изложение язу	1
	Ел буена үткәннәрне кабатлау	
65 – 66.	Ел буена үткәннәрне кабатлау	2
67.	Контроль диктант	1
68.	Йомгаклау	1

Тематик планлаштыру 4 сыйныф

№	Дәрәс эчтәлегә	Дәрәс саны
1	Белем бәйрәме. Кабатлау.	1
2	Жәйге истәлекләр буенча сочинение язу.	1

3	Кереш контроль диктант №1	1
4	Хаталар өстендә эш. .Авазлар һәм хәрефләр	1
5	Сүзгә аваз-хәреф анализы ясау.Сүзлекләр белән эшләү	1
6	Сүз төзелеше.	1
7	Сүз төркемнәре	1
8	Үткәннәрне ныгыту. Тест биремә №1	1
9	Изложение.	1
10	Хаталар өстендә эш.Сүзнең төп лексик мәгънәсе	1
11	Алынма сүzlәр	1
12	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүzlәр	1
13	Тотрыклы сүзтезмәләр	1
14	Диктант	1
15	Хаталар өстендә эш.Синонимнар, антонимнар	1
16	Омонимнар	1
17	Тамыр һәм кушымча.	1
18	Сүз ясагыч кушымчалар. Төрлөндөргөч кушымчалар	1
19	Кушма сүzlәр	1
20	Парлы сүzlәр	1
21	Тезмә сүzlәр	1
22	Кушма,парлы һәм тезмә сүzlәр турында кабатлау	1
23	Грамматик биремле контроль диктант №2	1
24	Хаталар өстендә эш. “Сүз төзелеше” темасын кабатлау	1
25	Исем турында үткәннәрне искә төшерү. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр	1
26	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр	1
27	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше	1
28	Фигыль. Үткән заман хикәя фигыль	1
29	1 нче яртыеллыкны йомгаклау контроль диктаны №3	1

30	Хаталар өстендә эш. Хәзерге заман хикәя фигыль.	1
31	Киләчәк заман хикәя фигыль .	1
32	Боерык фигыль.	1
33	Боерык фигыльнең төрләнеше	1
34	Антоним һәм синоним фигыльләр	1
35	Грамматик биремле контроль диктант №4	1
36	Хаталар өстендә эш. “Фигыль” темасына күнегүләр эшләү үткәннәрне ныгыту.	1
37	Сыйфат дәрәжәләре. Гади дәрәжәдәге сыйфатлар	1
38	Сыйфатның жөмләдәге функциясе (аергыч, хәбәр)	1
39	Синоним һәм антоним сыйфатлар	1
40	Сочинение	1
41	“Сыйфат дәрәжәләре” темасын ныгыту. Тест биреме.	1
42	Алмашлык .Зат алмашлыкларын килеш белән төрлөндерү	1
43	Сорау алмашлыклары.	1
44	Контроль күчереп язу.	1
45	Сан. Сан турында төшенчә. Микъдар саннары	1
46	Тәртип саннары. Микъдар саннары” темасын ныгыту	1
47	Изложение язу.	1
48	Хаталар өстендә эш. Рәвеш турында төшенчә	1
49	Телдә еш кулланыла торган рәвешләр, аларның дөрес язылышы“Рәвеш”темасын кабатлау. Тест	1
50	Изложение язу	1
51	Хаталар өстендә эш	1
52	Бәйләкләр.	1
53	“Бәйләкләр” темасы буенча кабатлау	1
54	Нәрсә ул жөмлә?	1
55	Сүзтезмә	1

56	Жөмләнең баш кисәкләре. Ия һәм хәбәр	1
57	Жыйнак һәм жәенке жөмлөләр	1
58	Жөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.	1
59	Жөмләнең тиндәш кисәкләре	1
60	Эндәш сүзләр	1
61	Гади һәм кушма жөмлө	1
62	Грамматик биремле йомгаклау контроль диктантаы №5 “	1
63	Хаталар өстендә эш. “Гади һәм кушма жөмлө” темасын кабатлау	1
64	“Жөмлө” темасын кабатлау	1
65	Үткәннәрне ныгыту	1
66	Йомгаклау контроль диктантаы	1
67	Хаталар өстендә эш. Ныгыту өчен күнегүләр.	1
68	Тест биремнәре. Йомгаклау	1

В данной работе прочитаны по рукописи
(материалы) пронумеровано прошнуровано и
скреплено печатью МБОУ «Каракашлинская
ООШ» 37 (тридцать семь) страниц
Директор школы Шарафеева З.М.

